

2. Rzeczownik *Il nome*

Rzeczownik (il nome) w języku włoskim nie odmienia się przez przypadki. Występuje w dwóch rodzajach gramatycznych: męskim i żeńskim oraz w liczbie pojedynczej i mnogiej. Rodzaj nijaki nie istnieje. Rodzaj rzeczownika najczęściej można poznać po końcówce.

2.1. Rodzaj rzeczowników

Rodzaju **męskiego** są rzeczowniki:

- zakończone samogłoską **-o**, na przykład:

il bambino (dziecko),

il libro (książka),

il marito (mąż),

il quaderno (zeszyt),

il quadro (obraz),

lo specchio (lustro),

l'uomo (mężczyzna),

lo zio (wujek);

Wyjątek: **la mano** (ręka).

Uwaga! Często używane skróty wyrazów rodzaju żeńskiego kończące się na **-o**, są także rodzaju żeńskiego, na przykład:

la metropolitana – **la metro** (metro),

la fotografia – **la foto** (zdjęcie),

la motocicletta – **la moto** (motocykl),

la radiricevente – **la radio** (radio);

- zakończone spółgłoską:

il bar (bar),

il camion (ciężarówka),

il film (film),

lo yogurt (jogurt),

lo sport (sport),

il Sud (południe),

il tram (tramwaj);

- część rzeczowników zakończonych samogłoską **-e**:

l'amore (miłość),

il cuore (serce),

il giornale (gazeta),

l'ospedale (szpital),

il padre (ojciec),

il professore (profesor),

il mese (miesiąc);

- określające dni tygodnia oraz miesiące:

il lunedì (poniedziałek),

il martedì (wtorek),

il mercoledì (środa),

il gennaio (styczeń),

il febbraio (luty),

il marzo (marzec);

Wyjątek: **la domenica** (niedziela);

- będące nazwami rzek, jezior, mórz, oceanów, gór oraz stron świata, na przykład:

<ul style="list-style-type: none"> il Danubio (Dunaj), il Reno (Ren), il Garda (jez. Garda), gli Appennini (Apeniny), i Tatra (Tatry), il Nord (północ), 	<ul style="list-style-type: none"> il Mediterraneo (Morze Śródziemne), il Baltico (Bałtyk), il Pacifico (Ocean Spokojny), il Sud (południe), l'Est (wschód), l'Ovest (zachód);
--	--
- Wyjątki:** **la Vistola** (Wisła), **le Alpi** (Alpy).

Rodzaju **żeńskiego** są rzeczowniki:

- zakończone samogłoską **-a**:

<ul style="list-style-type: none"> la casa (dom), la lavagna (tablica), la matita (ołówki), la parola (słowo), 	<ul style="list-style-type: none"> la ragazza (dziewczyna), la scuola (szkoła), la vita (życie);
--	--
- Wyjątki:** **il cinema** (kino), **il problema** (problem), **il clima** (klimat), **il tema** (temat), **il papa** (papież), **il telegramma** (telegram) oraz często wyrazy pochodzenia greckiego;

- zakończone samogłoską **-i**, na przykład:

<ul style="list-style-type: none"> l'analisi (analiza), la crisi (kryzys), 	<ul style="list-style-type: none"> l'oasi (oaza), la tesi (teza);
--	---
- Wyjątek:** **il brindisi** (toast);

- zakończone **-tà, -tù**, na przykład:

<ul style="list-style-type: none"> la città (miasto), la libertà (wolność), 	<ul style="list-style-type: none"> l'università (uniwersytet), la virtù (zaleta, cnota);
---	--

- część rzeczowników zakończonych samogłoską **-e**, na przykład:

<ul style="list-style-type: none"> la capitale (stolica), la classe (klasa), la fine (koniec), la fronte (czoło), 	<ul style="list-style-type: none"> la lezione (lekcja), la madre (matka), la moglie (żona), la parete (ściana);
---	---

- będące nazwami regionów, miast, państw, dużych wysp i kontynentów, na przykład:

<ul style="list-style-type: none"> la Masuria (Mazury), la Masovia (Mazowsze), la Lombardia (Lombardia), Cracovia (Kraków), Berlino (Berlin), la Francia (Francja), 	<ul style="list-style-type: none"> l'Inghilterra (Anglia), la Polonia (Polska), la Sardegna (Sardynia), la Sicilia (Sycylia), l'America (Ameryka), l'Asia (Azja);
---	---

Wyjątki: **il Lazio** (Lacjum), **il Giappone** (Japonia), **il Cairo** (Kair), **il Marocco** (Maroko),
il Belgio (Belgia), **il Portogallo** (Portugalia), **il Brasile** (Brazylia),
il Madagascar (Madagaskar), **il Cile** (Chile);

■ nazwy owoców:

l'arancia (pomarańcza), **la mela** (jabłko),
la banana (banan), **la pera** (gruszka),
la fragola (truskawka), **la pesca** (brzoskwinia);

Wyjątki: **l'ananas** (ananas), **il limone** (cytryna), **il kiwi** (kiwi), **il pompelmo** (grejfrut),
il lampone (malina), **il fico** (figa).

ĆWICZENIA

1 Wstaw odpowiednią formę rodzajnika określonego.

Przykład: **Polonia**

Odpowiedź: **la Polonia**

- | | |
|------------------------------------|--------------------------------------|
| 1. Masovia (Mazowsze) | 7. Brasile (Brazylia) |
| 2. banana (banan) | 8. Vistola (Wiśła) |
| 3. Danubio (Dunaj) | 9. libro (książka) |
| 4. martedì (wtorek) | 10. Sud (południe) |
| 5. Appennini (Apeniny) | 11. Giappone (Japonia) |
| 6. Sardegna (Sardynia) | 12. domenica (niedziela) |

2 Uporządkuj podane rzeczowniki dodając odpowiedni rodzajnik określony.

Ovest (zachód)

Asia (Azja)

virtù (zaleta, cnota)

cuore (serce)

Tatra (Tatry)

Alpi (Alpy)

mese (miesiąc)

Toscana (Toskania)

Mediterraneo (Morze Śródziemne)

parete (ściana)

Rodzaj męski

Rodzaj żeński

.....
.....
.....
.....
.....